

hramu verjetno stori. Pa vezhkrat fim fi she miflil, sakaj de je Bog tudi mras vftvaril. O kako prijetno bi vender bilo, ko bi ne bilo ne mrasa, ne sime!

Šin. Tudi mras in sima imata svojo koriftnof. Sakaj, ko bi ne bilo sime in mrasa, bi naf tudi fpomlad ne rasveselila, in bi nam leto prijetno ne bilo; kar zhlovek smirej ima, ga nizh prav ne vefeli, in fe mu she lahko oftudi. — Mras zhifti srak, obvarva pred mnogimi bolesnimi in naf pokrepzha. Gofpod mifionar Pirz pifhejo v lanfkkih bukvah Leopoldinfke bratovfhnje, de fo v feverni Ameriki neki narodi, kateri fe tudi pri nar vezhim mrasu ne grejejo pri ognju, ampak fi naredé po simi hifhe is fnega in okna is ledú, fe v njih vkup fofedejo in presimijo v ftradu in mrasu, kakor bibri v berlogih. Ta narod ima bojé nar vezhi, nar mozhejni in nar sdraviji ljudi, kateri fo vedno sdravi in veliko ftarofit dofhivijo. — Mras pripomozhi tudi k rodovitnofi semlje. V mrasu mokrota v semlji smersne. Voda ima pa to laftnof, de fe rastegne in rasfhiri, kader smersne, kar fe lahko is tega fposná, de zhe voda v kaki saperti pofodi smersne, jo rasnefe in rasbije. Tedaj fe v semlji smersnena voda ali mokrata tudi rastegne, semljo vsdiguje in rahlja, kar fe ozhitno vidi pri freshu, kateri nizh drusiga ni, ko smersnena in rastegnjena mokrota semlje. Po tem pa semlja bolj rahla in mehka pofthane, in tedaj tudi bolj rodovitna. Satorej je bolji fpomladi, ko drujikrat terdine orati. — Sima pokonzhá tudi fhkodljive selifha, shivali in druge fhkodljive rezhi; nam je tedaj tudi od te ftrani koriftna.

Ozhe. Tudi to fi mi na tanjko rasloshil, in sdaj she le fposnam, de ima tudi sima svojo dobroto, in de je Bog tudi pri nje ftrvarjenju ko moder gofpodar ravnal, sa kar mu gre zhaf in hvala! Mene pa ne greva, de fim te v fholo poflal, kér fi fe toliko lepih in koriftnih rezhi nauzhil. Drugikrat fe bova she kaj drusiga pomenila. Janes Jashirk.

Otrók ne fhegetati!

V 48. listu lanfkkih „Noviz“ fim prav nerodno in nevarno navado, otróke plafhiti, bral; to me je nagnalo, enake fhkodljive navade, otróke fhegetati, opomniti in prigodbo med obzhinfivo dati, ki fim jo v Korneuburgu unikraj Dunaja v vojnihki uzhlizni dofhivel. —

Baron Joshef P—m, mladi vojnik (kadet) je prav pogoftama v mojo jifbizo sahajal, in eniga dne, kader fim fi ravno nad nekim matematizhnim razhunam glavo lomil, je sopet prifhel, in ko vidi, de fe s matematiko vbijam, fe na pofteljo h mojimu tovarfhu Joshefu K—lfki vfele, ga je sa kratek zhaf fhegetati sazhel. Nizh hudiga fi pazh nifim pri ti norzhii miflil; na enkrat moj tovarfh na vef glaf savpije: „Sa boshjo voljo Pajk pomagaj!“ Na ta pokliz rozhno od mise pofkozhim in k poftelji fhinem, na kateri vidim mertvoblediga mladenzha leshati bres dihleja in shivljenja. To viditi mu urno sukno, podjopizh in frajzo odpnem in ga naglo, kolikor je bilo mogozhe, po perfih s kertazho dergniti sazhen, svojimu tovarfhu pa rezhem, de naj mu naglo zhevlje is nog potegne, in naj ga hitro po podplatih dergne, kolikor more; ko fva ga prefhafhena nekoliko zhafe dergnila, fim mu jefit tudi nekikrat mersle vode v obras brisgnil, in potem je pazhafi dihali jel in je sopet k shivljenju prifhel.

Svojiga vefelja mladiga vojaka sopet h shivljenju obudeniga viditi, in vefelja mojiga tovarfha, ki bi bil s svojo nerodnofijo zhloveka ob shivljenje

pripravil, ne morem po vrednofi popifati: v fak mojih dragih bravzov fi ga lahko sam mifliti samore. — Naj fi to shalostno prigodbo vfi tifti globoko v ferze vtfinejo, ki miflijo, de je fhegetanje le kratkozhaftna norzhija in naj pomiflijo, kake ftrafhne nafledke vtegne imeti!

J. Pajk.

Beli Krajnci unikraj Kerke in Save od Kostanjevice do Jesenic.

(Na dalje.)

Hrana (živež) je tu takó priprosta, de bolj nemore biti; večidel se brez kruha odjeda, in podzemljice (krompir), kadar dogodijo, morajo za vse služiti; ko pa njih ni, je glad in lakota! Ti slabi hrani in sternim planinam, menim, je vzrok pripisati, de se tu toliko počenih mladenčev najde, ki tedaj za vojaški stan neso, ako ravno so drugači lepe postave. Spomládi in po leti se tako izstradajo, de po tem v jeseni, ko živež pod streho spravijo, kakor de bi zaskiteli, brez obzira na prihodnje čase jejo in pijejo. Rokodelce: čevljarje, krajače in tkalce popolnoma gosté, jim kolejo pure, pečejo povitice, in vina v obilnosti piti dajejo, de z njimi potrošijo in popijejo, kar je namoštnikom preostalo. O božiču se mu sodček nasméja, on se pa nad sodčekom zjoka. Ko veliko delo spomládi nastane; je voljan vsako bérso na družino vzeti, ki mu v jeseni ne le sodec prazni, ampak tudi velikokrat zdravje za vselej podere. O ljubi kmetič, ko bi ti prevdaril, de ima léto 365 dni, in de je treba vsaki dan delavnemu človeku trikrat jesti, bi se ti gotovo zdej stisnil, in bi si bolji jedi za težji spomladanjske in poletne déla prihranil.

Namoštniki so tukej to, kar so na Poljskim Judje s svojimi kerčmami; kakor tí z žganjem Poljca k sebi mamijo in mu tako radovoljni na upiti in jesti dajejo, de po tem ves njih pridelek na se potegnejo: ravno takó tudi naši namoštniki čez leto posojujejo gospodarjem, de jim v jeseni vse vino potočijo; tode ti reveži ne zvejo cene svojiga potočeniga vina, dokler ga namoštnik ne prodá. Namoštnik tedej nikoli ne zgubi. Desiravno so to pravi živoderji, se le vunder brez njih biti nemore!

Iz doma se ti ljudje čez zimo nikamur na dobičke ali tergovino ne podajejo, kakor Kostelci, Osivničani in Poljanci. Leti dokončajo doma svoje delo, in si po zimi po družih krajih kaki krajcar pridobé, ker nimajo ne tlake ne nogradov. Tu se pa mora doma biti in za kolje že v jeseni skerbeti, de se že v Sušci v nogradu delati zamore. Ko se mlatva začne, grejo vender k svojim sosedom Hrovatom mlatit za žito, in de bi si to žito, z mlatvo zasluženó, damó prinesli, hodijo vréc (žakljev) prosit, ker je doma nemajo ne rjuhe, ne vreče zavolj pomanjkanja na predivi; komaj si ga toliko pridélajo, kar imajo za sproti na se djati. Tudi volno doma predejo, ker pa te preje neumejo tkati in sukna v stopah zgotoviti, ga v Metliko zgotoviti dajejo. Vender si ga zadosti omisliti nemorejo, kar njih nošnja bistro spričuje. Nič neobudi sožaljenja takó, kot njih oblačilo po zimi: ako še takó jako burja s snegam véje in mete, nema vender mož družih hlač, ko pértjnene svitice, ki jih okoli nóg omota in v škornjice obuže, kar se človeku, kateri ni še take nošnje vidil, prav čudno zdi; žené nosijo zabunce, ki do ledjij segajo. Ta slaba oprava je vzrok, de jih grozno veliko po zimi zbolí, ker se prehladá.